

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 1416

гр. София, 13.04.2024 г.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 9-ТИ СЪСТАВ, в закрито заседание на тринадесети април през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: **ВЕЛИЗАР СТ. КОСТАДИНОВ**

като разглежда докладваното от **ВЕЛИЗАР СТ. КОСТАДИНОВ** Частно наказателно дело № 20241110205339 по описа за 2024 година

Производството е по реда на 161, ал.2 от НПК вр. чл.72 от НПК.

Депозирано е на **13.04.2024г. в 12:26 часа** от прокурор при Софийска районна прокуратура писмено искане по ДП № *****/2024г. по описа на **03 РУ-СДВР** и пр.пр. №/2024г. по описа на **СРП** за одобрение на протокол за оглед на **МПС** от **12.04.2024г.** в частта на иззетото (процесуално действие с характера на обезпечение) веществено доказателство (според становището на разследващия орган), а именно **лек автомобил с марка „М.“, модел „Ц 200“ с рег. № *****, с контактен ключ за него, собственост на К. Н. Х. (правоимащо лице) във връзка с разследване на престъпление от общ характер по състава на чл.343б, ал.1 от НК.**

Инвокира се, че съдът следва да постанови съдебен акт, гарантирайки интереса на Държавата, като одобри огледния протокол в посочената част за него, при което иззетото **МПС** следва да се приложи като веществено доказателство в ДП. Съдът преценява искането като искане и с характера на действие по обезпечаване за последващо отнемане на инкриминирания автомобил – с марка „М.“, модел „Ц 200“ с рег. № *****, с контактен ключ за него във връзка с приложението на чл.343б, ал.5 вр. чл.343б, ал.1 от НК.

Искането е формално допустимо, доколкото СРС се явява съответен първоинстанционен съд на разследваното престъпление.

Искането е неоснователно.

От правна страна („ipso jure” – поради смисъла на правото):

Огледният протокол в посочената част не подлежи на одобрение от съда на основание чл.161, ал.2 от НПК. Не следва да се прилага служебно от съда и разпоредбата на чл.72, ал.1 от НПК. Автомобилът нито е средство, нито е

предмет на престъпленията по чл.343б, ал.1 и ал.3 от НК. В тази насока решаващата инстанция на СРС се позова на доктрината на наказателното право и трайната константна съдебна практика на съдилищата. Законодателят е предвидил за тези престъпления едно от кумулативните наказания за тях да е индивидуализирана парична глоба в определен размер. Санкционната последица по чл.343б, ал.5 НК, включена към дефинираните по вид наказания по съставите на чл.343б, ал.1 от НК и по чл.343б, ал.3 от НК, представляваща санкционна мярка или „квази наказание“ сама по себе си не е наказание по смисъла на НК и не е уредена като нормирано наказание, съгласно разпоредбата на чл.37 от НК по системата на наказанията. Наказание по НК може да бъде само това наказание, което е изрично предвидено в закон. Съдът не дължи одобрение на протокол за оглед в съответната му част, с която е иззето МПС за разследвани престъпления по чл.343б, ал.1 и чл.343б, ал.3 от НК и/или за обезпечаване по реда на чл.72 от НК на санкционните последици от състава на едно престъпление, каквито законодателят е предвидил с нормата на чл.343б, ал.5 НК. Може да се обезпечи изпълнението на наказание с имуществен характер – глоба или конфискация, когато съответен състав предвижда такова наказание и при условие, че бъде постановена влязла в сила осъдителна присъда с такъв вид наказание. Предварителното му обезпечаване би гарантирало изпълнението му, а оттам с изпълнението му, се счита, че се постигат и целите на наказанието по НК. По реда на чл.73 от НПК пострадалото лице например може да поиска допускане на обезпечение на евентуалните си бъдещи искиви претенции, независимо от фазата на развитие на наказателното производство, които би упражнил в качеството си на пострадал по НПК – да обезпечи вземанията си за имуществените и/или неимуществените вреди от престъплението, които са в пряка причинна връзка с него и при условие, че се сбъднат законовите условия за уважаване на една такава искова претенция с влязъл в сила съдебен акт в същински наказателен процес.

Държавата по волята на законодателя притежава признато субективно материално право по чл.343б, ал.5 от НК да отнеме инкриминирания автомобил с определена парична стойност (равна на стойността, която ще се определи, ако автомобилът не може да бъде отнет), с което МПС са били извършени съставите на чл.343б, ал.1 от НК или чл.343б, ал.3 от НК или да получи дължимата равностойност на МПС, ако автомобилът не е собственост на дееца. Присъжда се равностойността на автомобила и/или равностойността на съответната идеална част на МПС (като разликата до останалата идеална част от МПС, която е собственост на дееца, се отнема в полза на Държавата – такива хипотези възникват при т.нар. съпругеска имуществена общност). Съдът приема, че интересът на Държавата да не може да отнеме инкриминирания автомобил с крайния си осъдителен съдебен акт не се накърнява, тъй като се присъжда равностойността му в пари. Също така интересът на Държавата да получи например само размера на паричната сума, която материализира равностойността на МПС по съставите на чл.343б, ал.1 и чл.343б, ал.3 от НК не се накърнява и не се застрашава от увреждане, за да е допустимо въобще одобрението на огледния протокол в посочената за него

част и/или налагането на каквото и да е обезпечение чрез съответна обезпечителна мярка по реда на чл.72, ал.1 от НПК върху имуществото на длъжника – било с предварително запориране и/или възбраняване на имуществото – било самото МПС, друго МПС, банкови сметки, недвижим имот и други. В случай че деецът по тези два престъпни състава по чл.343б, ал.1 и чл.343б, ал.3 от НК бъде осъден с наказания по НК от изрично предвидените такива, същият се превръща в длъжник на Държавата на основание чл.343б, ал.5 от НК за равностойността на МПС (или на съответната идеална част от него, на която не е собственик, а тази идеална част, на която е собственик – се отнема в полза на Държавата) или му се отнема правото да се ползва и разпорежда с движимото си имущество, включително и с инкриминирания автомобил. Държавата в качеството си на кредитор чрез приходната си администрация има правото принудително да събере присъденото вземане на равностойността на автомобила по чл.343б, ал.5 от НК, когато не може да се отнеме автомобила, по реда на ДОПК или ГПК. Държавата е кредитор и/или привилегирован кредитор за дължимите ѝ вземания по реда на привилегиите. Нейният интерес да получи вземанията си е защитен. Последните се ползват с предимство в законов удовлетворителен ред в рамките на събраната сума по изпълнението при наличие на множество кредитори до изчерпването ѝ при извършващо се от органа по изпълнението разпределение. В изпълнителното производство рискът всякога се прехвърля върху кредитора, който по реда на изпълнението може да събере или да не събере чрез публичния орган своето вземане или вземания. Положителното разрешаване на този въпрос зависи от това дали длъжникът притежава имущество, от което кредиторът да може да се удовлетвори. Кредиторът по реда на Граждански процесуален кодекс (ГПК) и Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) има правото да поиска, дори връщане на имуществото на длъжника в неговия патримониум, ако последният умишлено е накърнил своето имущество чрез намаляването му с разпоредителни и управляващи действия, за да затрудни в причинен каузалитет Държавата да може да отнеме инкриминираната вещ и/или да получи последващо вземанията си, присъдени в резултат на приложението на чл.343б, ал.5 от НК. Т.е. Държавата има сигурна друга законова правна защита на нейния интерес да получи своето удовлетворение чрез отнемането на автомобила и/или чрез присъдените ѝ суми по парични притезания на основание визираната разпоредба. Този неин граждански интерес, изведен от нормата на чл.343б, ал.5 от НК влиза, обаче, в колизия с функцията на наказателната репресия и предмета на всяко материално наказателно правоотношение, което възниква между Държавата и извършителя на престъплението със съдържанието – да бъде установено извършеното престъпление от обективна и субективна страна; да бъде наложено наказание по НК на вменяемо физическо лице; същото да бъде изтърпяно, а осъденото лице в сроковете по НК да търпи неблагоприятните последици от осъждането си след изпълнението на наложеното му наказание. Според съда прокурорът и/или органите на разследването не следва да се намесват в тези правоотношения по реда на НПК, за да гарантират изпълнението на чл.343б, ал.5 от НК и не това е основната непосредствена

цел на наказателния процес съгласно разпоредбата чл.1 от НПК, която цел не обхваща или не се простира върху санкционните последици от едно престъпление (например тези по чл.343б, ал.5 от НК), които не представляват наказание по смисъла на изрично уредените такива в системата на наказанията на основание чл.37 от НК. Съдът приема, че разпоредбата на чл.343б, ал.5 от НК резултира в значителен санкционен имуществен характер за виновния деец, чиято наказателна отговорност е вече ангажирана с наложените му наказания от системата на наказанията по чл.37 от НК по обвиненията му по съставите на чл.343б, ал.1 от НК и чл.343б, ал.3 от НК. Решаващата инстанция намира, че се създават основания с искането на прокурора и действията на разследващите органи (извършени по тяхна преценка в условията на неотложност) да бъде нарушен пряко чл.1 от Протокол № 1 към КЗПЧОС виновното лице, чиято наказателна отговорност предстои да бъде ангажирана (а това е бъдещо несигурно събитие), да не може да се ползва безпрепятствено от своята лична собственост. Същият се предлага да бъде поставен в утежнено имуществено положение, навлизайки се с непропорционални мерки в неговия патримониум, при което не е налице обезпечителна нужда и правен интерес Държавата при реализирането на наказателната ѝ дейност да иска да се намесва в гражданския оборот, за да получи самата движима инкриминирана вещ (и/или с обезпечаването ѝ – чрез предварителното ѝ отнемане преди завършване на ДП), която да осребри по предвиден законов ред и/или след присъждане на парично вземане в определен значителен размер като последица на чл.343б, ал.5 от НК, при положение, че целите на материалния закон и процесуалния закон са строго очертани в чл.36 от НК и чл.1 от НПК.

По реда на чл.72, ал.1 от НПК според съда е допустимо да се разгледа искане за обезпечаване от органите на разследването на интереса на държавния фиск от евентуалното принудително събиране на съответната глоба, която би могла да бъде наложена на наказателно преследваното лице за извършеното престъпление по чл.343б, ал.1 от НК или по чл.343б, ал.3 от НК. Интересът на Държавата с изземването или без изземването на автомобила във връзка със съставите на чл.343б, ал.1 от НК или на чл.343б, ал.3 от НК е винаги е защитен – отнема се същия автомобил в полза на Държавата, или се присъжда неговата равностойност, ако същият липсва. Само съдът може да отнеме автомобила с присъдата си, при условие, че се установи виновно извършено престъпление. Само съдът може да осъди виновното лице, ако са налице законовите предпоставки за това, да заплати равностойността на инкриминираната вещ, не и прокурорът, независимо от Инструкциите (Методическите правила) на Главния прокурор на Република България в системата на Прокуратурата, които дописват закона, противоречат на Конституцията и международното право относно приложението на чл.343б, ал.5 от НК.

В тази насока съдът се позова на **научната статия на адвокат доктор Гергана Иванова, публикувана в списание „Адвокатски преглед, брой 1, април/2024г. – страници 65 - 66**, според която „висшият интерес на Държавата винаги би бил защитен, доколкото с изземването или без

изземването на автомобила във връзка със съставите на чл. 343 б. „б“, ал. 1-4, ще се отнеме същият автомобил в полза на Държавата или ще се присъди неговата равностойност, ако последният липсва. Само съдът може да отнеме автомобила с присъдата си, при условие че се установи виновно извършено престъпление.“.

В подкрепа на преценката на съда, че разпоредбата на чл.343б, ал.5 от НПК е противоконституционна е и искането на ВКС от 12.04.2024г. за прогласяване на противоконституционността на разпоредбата на чл.343б, ал.5 от НК. Според ВКС предвиденото в чл. 343б, ал. 5 от НК присъждане на равностойността на превозното средство представлява не е реакция на извършеното престъпление, а самоцелно допълнително санкциониране на съответното лице. В *решение № 4 от 23.02.2001 г. по к.д. № 15/2000 г. на КС*, е прието, когато със закон се въвежда ограничение, то трябва „да е разумно , дори пропорционално (б.м. – в съответствие с принципите на Европейското наказателно право, намиращи подкрепа в член 4, параграф 3 от ДФЕС и чл.9а от Директива 1999/62/ЕО на Европейския парламент и на съвета от 17 юни 1999г.) и не може да надвишава степента, необходима за постигането на съответната легитимна цел.“ Касае се за принципно положение, което Конституционният съд е подчертавал, че е присъщо на всяка съвременна правова и демократична държава.

При това положение и с оглед изложеното, съдът

ОПРЕДЕЛИ:

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ ИСКАНЕТО ЗА ОДОБРЕНИЕ НА ПРЕДСТАВЕНИЯ ОТ СОФИЙСКА РАЙОННА ПРОКУРАТУРА на 13.04.2024г. в 12:26 часа, по ДП № ***/2024г. по описа на 03 РУ-СДВР и пр.пр. №/2024г. по описа на СРП, ПРОТОКОЛ ЗА ОГЛЕД НА МПС, извършен на 12.04.2024г. за времето от 18:15 часа до 18:45 часа в условията на неотложност и в присъствието на поемни лица, в частта на иззетото (процесуално действие с характера на обезпечение) веществено доказателство (според становището на разследващия орган), а именно лек автомобил с марка „М.“, модел „Ц 200“ с рег. № *****, с контактен ключ за него, собственост на К. Н. Х. (правоимащо лице) във връзка с разследване на престъпление от общ характер по състава на чл.343б, ал.1 от НК.**

Определението на съда не подлежи на обжалване и/или протест.

ДА СЕ ВРЪЧИ препис от определението на Софийска районна прокуратура.

Съдия при Софийски районен съд: _____